

Til § 3.

Det ses af de Bemærkninger, som ledsagede det i Landstinget i November 1895 fremsatte Forslag til Lov om Eneret for Staten til Anlæg og Drift af Telegrafer og Telefoner m. m., at det med Bestemmelsen i Forslaget § 1 om, at Staten har Eneret paa Anlæg og Drift af Telegrafer og Telefoner paa dansk Land- og Søterritorium, hvilken Bestemmelse uforandret overgik i Loven af 1897, har været tilsigtet for Staten at skabe „et Monopol paa Befordring af Meddelelser ved elektriske Ledninger“, se Rigsdagstidende 1895—96, Tillæg A. Sp. 2901. Det er imidlertid herved overset, at naar man — som her sket — bestemmer Genstanden for Monopolet ved Angivelse af de tekniske Indretninger (Telegrafer og Telefoner), der benyttes, og ikke som et Monopol paa Besørgelse af Meddelelser derigennem (Telegrammer og Telefonsamtaler), udelukker man ikke, at den, der af Staten eller en Koncessionshaver lejer et Telegraf- eller Telefonapparat i Abonnement eller for en enkelt Gang, f. Eks. benytter dette til at besørge Telegrammer gennem Telefon, og om gennem en Art udvidende Fortolkning at inddrage dette under Monopolet kan og bør der neppe være Tale. Et Monopols Indhold bør i det hele neppe udstrækkes videre, end Lovordene giver sikker Hjemmel for, og paa det beslægtede postale Omraade er det da ogsaa anset for nødvendigt ganske nøjagtigt og i alle Enkeltheder at angive, hvad Monopolet omfatter, jfr. Postloven af 5. April 1888 §§ 1 og 2 og Lov Nr. 136 af 10. December 1896. Endelig bevirker Formuleringen af de i § 5 i Loven af 1897 indeholdte Bødebestemmelser, at man vilde savne ethvert Middel til at haandhæve et Telegrambesørgelsesmonopol.

Spørgsmaalet er af vidtrækkende praktisk Betydning og berører i høj Grad Statstelegrafens og Statstelefonens Interesser. Vel er Monopolet for Telegrafvæsenets Vedkommende faktisk sikret Staten derved, at ingen anden end Staten selv maa anlægge Telegrafer, og at Telegrafapparater ikke lejes ud uden i særlige Undtagelsestilfælde; men helt anderledes stiller det sig for Telefonvæsenets Vedkommende. Saavel Staten som de private Telefonselskaber udlejer (bortabonnerer) Telefonapparater til ukontrolleret Brug, og der er saaledes intet til Hinder for, at Abonnenten ved Hjælp af disse Apparater driver Forretning med Telegrambesørgelse pr. Telefon. Paa de lange Afstande og navnlig mellem Landsdelene vil de høje Samtaletakster bevirke, at en saadan Benyttelse neppe kan ske med noget Udbytte, men paa de korte Afstande og navnlig indenfor de større Byer, særlig naturligvis København og Omegn, kan der drives og drives der ogsaa i Virkeligheden omfattende Forretninger med Besørgelse af Telefontelegrammer, navnlig Lykønskningstelegrammer, idet saakaldte Kioskforretninger modtager Telegrammerne fra Afsenderen og telefonerer dem til en anden „Kiosk“ i Adressatens Nærhed; fra sidstnævnte Kiosk udbringes Telegrammet da ved Bud. En ganske tilsvarende Virksomhed udøves af Statens lokale Telegrafstationer, som imidlertid — ganske bortset fra mulige Takstforskelligheder — ikke er saa talrige, at de kan udøve nogen effektiv Konkurrence.

Spørgsmaalet er dernæst tillige meget indviklet. Vi beskæftiger os her udelukkende med saadanne Meddelelser, der befordres gennem elektriske Ledninger (Telegraf eller Telefon); men nu er Forholdet det, at de lige omtalte lokale Telegrammer, hvad enten de besørges af Staten eller af andre, i mange Tilfælde slet ikke er Genstand for nogen Art af elektrisk Befordring, men af paagældende Telegrafstation eller „Kiosk“ direkte udbringes til Adressaten ved Bud, f. Eks. fordi Adressaten bor lige ved, og det er selvfølgelig forretningsmæssig set ikke muligt at udskille disse to Kategorier fra hinanden allerede af den Grund, at Spørgsmaalet om, hvor-